

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo ob pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto K 22.— | Četrto leta . . . K 5-50
Pol leta „ 11.— | En mesec „ 1-90

Za pošiljanje na dom se računa za vse leto K 2.—.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto K 25.— | Četrto leta . . . K 6-50
Pol leta „ 13.— | En mesec „ 2-30

Naroča se lahko s vsakim dnevom, a hkratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne oziramo na dotično naročilo.

List se ustavlja 10. dan po potekli naročnini brez ozira vsakemu, kdor ne vpošlje iste ob pravem času.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Deželni zbor kranjski.

III. seja dne 30. marca 1900.

Predseduje dež. glavar pl. Detela, vlado zastopa deželni predsednik baron Hein.

Deželni glavar je naznanil, da je došla od kardinala Rampolle brzojavka, s katero se izreka dež. zboru zahvala za čestitko povodom papeževe 90letnice. Papež je poslal deželnemu zboru svoj blagoslov. (Posl. Kalan: Dobro!)

Posl. Žitnik in tovariši so podali samostalni predlog, v katerem se zahteva prememba dogovora mej Cislitvansko in Ogrsko glede živinskega prometa. Tako premembo je zahteval tudi že drž. zbor.

Posl. dr. Majaron je poročal o računskem sklepu dež. posojilnega zaklada za leto 1898. in o proračunu za l. 1900. Čisti dolg koncem leta 1898. je znašal 3.494.700 gld. in se je v primeri tekom tistega leta zmanjšal za 59.900 gld. Proračun izkazuje potrebščine 203.346 gld., pokritja pa 2 gld. Primankljaj se pokrije iz dež. zaklada. Računski sklep in proračun sta bila odobrena.

Isti poročevalec je poročal o računskih sklepih ustanovnih zakladov za leto 1898. in o proračunih za l. 1900. Skupna imovina vseh ustanov, katerih je 22, je znašala koncem 1898 leta 2.074.377 gld. 48 $\frac{1}{2}$ kr. Ta imovina se je tekom l. 1898. zvišala za 23.165 gld. 72 $\frac{1}{2}$ kr.

Pri specialni razpravi o računskih sklepih je posl. dr. Schaffer glede Glavarjeve ustanove pojasnil, da je vlada od svojega prvotnega stališča nekoliko odnehala. Vlada hoče, naj se jeden del premoženja porablja po željah interesentov, drugi del pa izloči. Interesentje se še niso izrekli o tem predlogu, dež. odbor pa se je postavil na stališče, da je vladni predlog sprejeti.

Proračun ustanovnih zakladov izkazuje: 1. pri „dijaškem ustanovnem zakladu“ potrebščine 79.588 K, pokritja 81.002 K, torej presežka 1414 K; 2. pri „Učiteljskem ustanovnem zakladu“ potrebščine 1824 K, pokritja 1866 K, toraj primankljaja 42 K; 3. pri „Sauravovem zakladu za maše“ potrebščine 250 K in isto toliko pokritja; 4. pri „Splošnem dekliškem zakladu“ potrebščine 2100 K, pokritja 2138 K, torej presežka 38 K; 4. pri „Dullerjevem dekliškem zakladu“ potrebščine 1060 K, pokritja 1212 K, torej presežka 152 K; 6. pri „Sirotiškem zakladu“ potrebščine 34.598 K, pokritja 35.538 K, torej presežka 940 K; 7. pri „Glavarjevem zakladu za uboge“ potrebščine 12.386 K, pokritja 19.284 K, torej presežka 6898 K; 8. pri „Kalistrovem zakladu“ potrebščine 7532 K in isto toliko pokritja; 9. pri „Josipine Hotschevarjeve podporni ustanovi“ potrebščine 2366 K in isto toliko pokritja; 10. pri „Dr. L. Tomanovem zakladu“ potrebščine 686 K in pokritja isto toliko; 11. pri „Barona Lazarinija ustanovi“ potrebščine 408 K, pokritja isto toliko; 12. pri „Hansa Adama Engshauserja ustanovi“ potrebščine 2354 K, pokritja 2284 K, torej primankljaja 70 K; 13. pri „Flödnigovem zakladu za slepe“ potrebščine 4686 K, pokritja 8706 K, torej presežka 4020 K; 14. pri „Ilirskem zakladu za slepe“ potrebščine 336 K, pokritja 732 K, torej presežka 396 K;

15.) pri „Wolfovem zakladu za gluhome“ potrebščine 286 K, pokritja 5650 K, torej presežka 5364 K; 16.) pri Holheimnovem zakladu za gluhome potrebščine 1906 K, pokritja 1924 K, torej presežka 18 K; 17.) pri „Cesarice Elizabete ustanovi za invalide“ potrebščine 740 K, pokritja 884 K, torej presežka 144 K; 18.) pri „Postojinske jame ustanovi za invalide“ potrebščine 76 K, pokritje 78 K, prebitka torej 2 K; 19.) pri „Trevisinijevi ustanovi za invalide“ potrebščine 176 K in pokritja isto toliko; 20.) pri „Metelkovi ustanovi za invalide“ potrebščine 76 K, pokritja 78 K, prebitka torej 2 K; 21.) pri „Ustanovi ljubljanskih gospa za invalide št. 1“ potrebščine 134 K in isto toliko pokritja; 22.) pri „Ustanovi ljubljanskih gospa za invalide št. 2“ potrebščine 874 K, pokritja 976 K, torej presežka 102 K. Računski sklepi in proračuni so se odobrili.

Posl. grof Barbo je poročal o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice za leto 1898.

Vsa redna potrebščina za 1898. leto je znašala 102.214 gld. 90 kr. in prištevisi izredno potrebščino v znesku 1.136 gld. 79 kr. skupaj 103.351 gld. 69 kr. V primeri s pokritjem 97.784 gld. 96 kr. je bilo potrebščine več za 5.566 gld. 73 kr. Primera potrebščine s proračunom kaže več potrebščine 9.392 gld. 69 kr. in primera dejanskega pokritja s proračunjenim več dejanskega pokritja za 3.783 gld. 96 kr., torej potrebščine več za 5.608 gld. 73 kr. Imovina se je proti oni preteklega leta pomnožila za 927 gld. 14 $\frac{1}{2}$ kr., oziroma vsled odpisa in sicer: pri posestvih 4% se 6016 gld. 90 kr. pri inventarji s 15% z 2.494 gld. 84 $\frac{1}{2}$ kr., skupaj s 8.511 gld. 74 $\frac{1}{2}$ kr. zmanjšala za 7.584 gld. 60 kr.

Posl. Luckmann je poročal o računskih sklepih bolnišničnega, blazničnega, porodnišničnega in najdenišničnega zaklada za leto 1898. Skupna imovina bolniškega zaklada je znašala 841.466 gld. 64 kr., imovina blazničnega zaklada 318.050 gld. 13 kr., imovina porodnišničnega zaklada 8679 gld. 71 kr. in se je ta imovina pomnožila za 443 gld. 35 $\frac{1}{2}$ kr.;

imovina najdenišničnega zaklada 7100 gld. Računski sklepi so se odobrili.

Deželni glavar je potem za nekaj časa pretrgal sejo, da se je mogel zbrati finančni odsek.

Poslanec vitez Langer je poročal o pospeševanju vinarstva na Kranjskem leta 1899. Po naročilu dež. zbora je dež. odbor pridobil pet kmetijskih podružnic, da napravijo trtnice, in sicer v Novem mestu, Metliki, v Trziču pri Mokronogu, v Bujah pri Vremcih in v Št. Vidu nad Vipavo. Tem podružnicam je poslal dež. odbor več tisoč podlag, vsem skupaj 123.400 korenjakov in ključev, katere so podružnice deloma pocpile, deloma zašolale. Skupni stroški za te trtnice so znašali 4825 gld., in sicer je dobila podružnica v Novem mestu 1000 gld., podružnica v Metliki 1050 gld., podružnica v Mokronogu 1250 gld., podružnica v Košani 925 gld. in podružnica v Št. Vidu 600 gold. Sedaj je na Kranjskem vseh podružničnih nasadov 22. Izgojevanje cepljenk v Ljubljani se je opustilo. Dočim je napravila dežela pet večjih trtnic v obsegu približno 11 oralov, je vlada napravila 12 oralov obsežen matičnjak v Bršlinu. Vsi državni nasadi merijo skupaj 16 h 30 a. Državnih kleti je vlada napravila v Novem mestu, v Draščah, v Kostanjevici in v Št. Vidu. Namen teh kleti je, da dobe vinogradniki priliko, se poučiti o umnem kletarstvu.

V minolem letu se je na novo konstatirala trtna uš v 12 občinah, in sicer:

a) v krškem okraju v občini Trebelno;

b) v novomeškem okraju v občinah: Dvor, Zagradec, Žužemperk, Dobrnič, Ajdovca, Trebnje, Velika Loka, Mirna, Poljane in Čermošnjice;

c) v črnomeljškem okraju v občinah: Čeplje in Dolenja Podgora.

Potemtakem so okuženi vsi ti kraji, izvzemši občino Ambrus, v novomeškem in občini Gradac in Planina v črnomeljškem okraju. Dalje se smatra še neokuženim ves litijski in zatiški okraj na Dolenjskem in ves ilirskobistriški okraj (od Ilirske Bistrice do Vrem na Notranjskem). Pripomni se pa, da utegneta biti tudi litijski in zatiški okraj

LISTEK.

Ženske.

Spisal Anton Čehov.

(Konec.)

„Hm,“ je godrnjal ravnatelj ter nevoljen ogledoval šilaste črevlje pesetnika. „Kolikor mi je znano, je vaš oče premožen, niste toraj v taki stiski ter ne rabite mesta s toli majhno plačo.“

„Meni ni za plačo, toda državna služba . . .“

„Seveda; toda, mislim, po preteku jednega meseca boste naveličani in boste mesto zopet odložili. Mej prosilci pa so taki, katere bi to mesto preskrbelo za vse življenje, uboge pare, ki . . .“

„To ni mogoče, vaša prevzvišenost,“ ga je prekinil Polcuhin. „Moja častna beseda, da se bom potrudil.“

Ravnatelj je postal nevoljen. „Čujte,“ ga je vprašal zasmehljivo se smehljaje, „zakaj pa se niste obrnili takoj na mene, nego ste smatrali potrebnim, nadlegovati prej ženske?“

„Nisem vedel, dam vam bode to neprijetno,“ je odgovoril Polcuhin in postal

zmeden. „Toda, vaša prevzvišenost, ako nimajo pri vas priporočilna pisma nobene veljave, izkazati se morem s spričevalom.“

Iz žepa je potegnil pismo in ga izročil ravnatelju. Pod spričevalom, ki je bilo pisano v uradnem slogu, je bil podpis guvernerja. Iz vsega je bilo razvidno, da je guverner, ne da bi bil bral in samo, da bi se čim preje oprostil nadležnega mladega gospoda, podpisal spričevalo.

„Potem seveda se ne ustavljam več . . . zadovoljen sem,“ je dejal ravnatelj, prebravši pismo in vzdihnil: „Vložite jutri svojo prošnjo . . . že vidim, da ne gre drugače.“

Ko je odšel Polcuhin, je prevzela ravnatelja docela silna nevolja. „Ta smešna tapica!“ se je togotil in meril sobo z dolgimi koraki. „Dosegel je vendar-le svoj namen ta ničvredni priliznjenc, — ta ženšček, — taka kreature — šlapa!“

Ravnatelj je pljunil proti vratom, skozi katera je odšel Polcuhin, toda v tistem trenutku je vstopila dama, gospa.

„Prihajam samo za minuto, samo — za trenotek,“ je začela dama. „Sedite in pazljivo me poslušajte. Kakor sem čula, je pri vas izpraznjeno mesto . . . Danes ali jutri se oglasi pri vas mlad mož, neki Polcuhin.“

Dama je klepetala dalje, ravnatelj pa je gledal vanjo z motnimi plahimi očmi, kakor človek, ki se bo prav kar onesvestil. Gledal je in se smejal iz uljudnosti . . .

Ko je ravnatelj naslednjega dne sprejel v svoji pisarni Vremenskega, se ni mogel dolgo časa odločiti, da bi mu povedal resnico. Odgovarjal je nerazločno, jecljal, ni vedel, kako bi začel in kaj bi dejal. Spočetka se je hotel učitelju oprostiti in mu odkritosrčno povedati vso resnico. Jezik pa se mu je zatikal, kakor bi bil vinjen. Nakrat sta se ga polastila sram in togota, da mora v lastnem uradu in napram podrejenju igrati tako klaverno ulogo. Udaril je torej s pestjo ob mizo, planil pokonci in kričal besno: „Za vas nimam nobenega mesta! . . . Ne! . . . in ne! Pustite me v miru in ne mučite me! In sedaj pojdite!“

In hripavi učitelj je ostavil ravnateljevo pisarno v zavesti, da čakata beda in siromaštvo njega in njegovo rodbino.

„Poezije v prozi“.

Spisal Iv. S. Turgenjev.

Sfinga.

Žoltosiv, zgoraj zrahlan, spodaj trd, škripajoč pesek — pesek brez konca, kamorkoli pogledaš.

In nad to peščeno puščavo, nad tem morjem mrtvega prahu, se dviga orjaška glava egiptске sfinge.

Kaj hočejo povedati te mogočne, napete ustnice, te nepremično odprte, debele nozdrvi in te oči — te dolge, pol speče, pol bdeče oči pod visokimi, dvojno obokanimi obrvmi?

In vendar hočejo nekaj povedati! Da, celo govore, toda samo Edip zna razložiti njih nemo govorico, razrešiti zastavico.

Toda glej! Res, jaz spoznavam te poteze. Nič več egiptskega nimajo na sebi. Belo, nizko čelo, naprej moleče podočnice, kratek, raven nos, lepa usta z belimi zobmi, mehke brke in kodrasta brada — in te široko odprte oči! — in na glavi čop las, razčesan v dve polovici . . . Ah, to si ti, moj Karp, moj Sidor, moj Semen, ti kmetič, moj rojak, moje rusko meso in kri! Jeli že dolgo, kar si zašel med sfinge?

Ali hočeš tudi ti kaj povedati? Da, kajti tudi ti si sfinga.

Tudi tvoje oči — te brezbarvne, toda globoke oči — tudi te govore. In tudi njihov jezik je nem in zagoneten.

Pa vendar, kje je tvoj Edip?

Ah, zalibože, ne zadostuje, pokriti si glavo z rusko čepico, da bi postal Edip, ti ruska sfinga!

že okužena in se bosta pribodnje leto oba okraja natančno pregledala. Nesumljiva je toraj še jedino Vremška dolina, ker so se tam letos vsi vinogradi natančno pregledali, pa se ni nikjer zasledila trtna uš. Sedaj je toraj okuženih na vsem Kranskem 76 občin. Po obsegu je okuženih ali sumljivih 10.604 ha. Ker je vseh vinogradov na Kranskem 11.631 ha, je toraj okuženih ali sumljivih 91%.

Poročevalec je predlagal: V svrhu pospeševanja vinogradarstva na Kranskem se dovolijo za leto 1900. sledeči zneski iz deželnega zaklada:

1. Za deželni matičnjak v Ljubljani 948 K, pokritje iz prodanih ključev 720 K, toraj znaša potrebščina 228 K.

2. Za deželnega vinarskega potovalnega učitelja 3420 kron, prispevek države znaša 1660 K, torej potrebščina 1760 K.

3. Za vzgajanje cepljenk petim kmetijskim podružnicam 10.000 K.

4. Za streljanje proti toči 2000 K.

5. Za brezobrestna posojila posameznim vinogradnikom 100.000 K. Vrh tega je navsvetovlad naročiti dež. odboru, da v proračun za leto 1901. postavi za brezobrestna posojila 60.000 K.

Posl. Schweiger je priporočal, naj se dež. potovalnemu učitelju naroči, da se pri svojem pouku v prvi vrsti ozira na umno kletarstvo, in naj tako tudi vlada svojim organom naroči. Zajedno je zahteval, naj izda deželni odbor knjižico o umnem kletarstvu.

Poslanec Povše je pojasnil, da je že davno določeno, da bo potovalni učitelj učil tudi o umnem kletarstvu, knjižico o umnem kletarstvu pa izda družba sv. Mohorja še letos.

Posl. Božič se je oglašil glede cen, po katerih se oddajajo cepljenke. Deželni zbor je lani sklenil, da naj ceno določi deželni odbor po predlogu trtničnega vodstva. Mej letom je deželni odbor izdal neko navodilo, ki sicer ni v soglasju z deželnega zbora sklepom, a je še bolje, da se morajo namreč trte, pridobljene s podporo, oddajati brezplačno. V Št. Vidu nad Vipavo so se trte oddajale namesto s 4 kr. po 8 kr., torej s 100% dobička, kar ni pravilno. Govornik je zahteval, naj se temu konec naredi in poskrbi, da bo ljudstvo deležno podpor.

Posl. Povše je na kratko pojasnil, da se je to, kar je grajal posl. Božič, le izjemoma dogodilo.

Deželni predsednik baron Hein je obljubil poskrbeti, da se bodo trte iz drž. nasadov izdajale tako, da si jih tisti, ki jih ne dobe, lahko drugod poskrbe. Govoril je potem obširno o tem, da sklep, naj se dovoli za podpore 30.000 K in izreče upanje, da bo država dala 100.000 K, ni logičen, ker zakon določa, da država ne more več dati, ko dežela. Končno je opozoril Schweigerja, da ima vlada že več kleti, kjer se uči umno kletarstvo, sicer pa izjavil, da odredi, kar treba, da bodo državni organi učili tudi umno kletarstvo.

Posl. Povše je pojasnil, da je dežela kranjska ogromno mnogo storila za vinogradništvo, mnogo več ko druge, dasi gre za rešilno akcijo. Priporočal je resolucijo, ki zahteva, da se premeni zakon iz l. 1891, po katerem ne sme država več brezobrestnih posojil dati kakor dežela.

Poročevalec vitez Langer je zavrnil deželnega predsednika, da materialna moč često ne soglašja z logiko. Dežela ne more več dati, ko 60.000 K, potreba pa je še veliko večja, kakor pa 160.000 K.

Zbornica je sprejela vse predloge in resolucije. Ostale točke so se odstavile z dnevnega reda.

Koncem seje je naznanil deželni glavar, da se je posl. Grasselli odpovedal kot načelnik odseka za letno poročilo in posl. dr. Schaffer kot načelnikov namestnik finančnega odseka. Izvoljena sta bila takoj mej sejo namestnikom načelnika v finančnem odseku posl. dr. Papež in načelnikom odseka za letno poročilo posl. Ažman. Volitev v finančnem odseku se je vršila dvakrat, ker je dr. Papež dobil prvič le 5 glasov, 5 glasovnic je bilo praznih. Pri drugi volitvi je bil izvoljen dr. Papež.

Prihodnja seja bo v torek.

V Ljubljani, 30. marca.

Štajer. nem. nacionalc Walz — demonstrira proti cesarju.

„Grazer Tagblatt“ se silno togoti, da so nemški konservativci v štajerskem de-

želnem zboru interpelirali deželnega glavarja Attemsa, ker je nemški nacionalc Walz demonstrativno obsedel, ko se je pri otvoritvi deželnozbornskega zasedanja zaklicalo cesarju „Slava!“ Glavar se tiste interpelacije ni upal niti prečitati, nego je skušal pregovoriti konservativne dež. poslance, da naj interpelacijo umaknejo. Razen tega pa je šel osebno vprašat demonstranta Walza, ali je res tako postopal kakor se trdi. Walz pa se je napihnil ter slovesno izjavil, da na tako „denunciacijo“ niti ne odgovori, še manj pa se opravičuje. Vzlic tej jako značilni izjavi pa glavar ni odnehal prej, dokler konservativci niso umaknili interpelacije. Svoje priganjanje je utemeljil glavar s tem, da se je bati sicer silnih škandalov v zbornici. Walz in somišljeniki pa so v predstavi štajerske dežel. zbornice napadli nekatere konservativne poslance s psovkami, a nacionalni časopisi seveda krepko sekundirajo. S tem je aféra končana, oziroma siloma zadušena. Res pa je vendarle, da je posl. Walz demonstriral proti cesarju in da je glavar Attems ves škandal pokrtil z molkom.

Joubert umrl.

General Joubert je 27. t. m. ob 11^{1/2} uri ponoči v Pretoriji umrl na vnetju trebušne mreže. Ves Transvaal je radi smrti tega odličnega rodoljuba, pogumnega generala in pravičnega, poštenega moža v najgloblji žalosti. Kako izvrsten mož je bil Joubert, dokazujejo besede generala Whiteja, ki je dejal te dni v Capstadu: „Joubert je vojak in gentleman, junaški, spoštovanja vreden nasprotnik“. Tako so izgubili Buri v kratkem času dva svoja najboljša generala: Jouberta, ki je umrl in Cronjeja, ki je na otoku sv. Helene. Toda Buri imajo še več izbornih strategov, ki bodo nadaljevali delo Jouberta v duhu pokojnika. Gotovo pa je, da med sabo nimajo nikogar več, ki bi — poleg Krügerja — užival tolik ugled in toliko ljubezen, kakor pokojni Joubert. Pokojni vrhovni poveljnik transvaalske armade je bil četrt stoletja mej prvaki Transvaala. Rojen je bil leta 1831. v Kaplanlandiji, v Cangu. Spočetka je bil trgovec. Ko so hoteli Angleži prvokrat polastiti se južnoafriških republik, je potoval s Krügerjem v London, kjer pa nista opravila ničesar! Zategadelj so se Buri dvignili, in Joubert je premagal Angleže. Po vojni so tvorili Krüger, Joubert in Pretorius, tedanji predsednik Transvaala, nekaj triumvirat. Kmalu pa je stopil Pretorius v pokoj, Krüger je postal predsednik, Joubert pa vodja vojaštva in podpredsednik. Joubert je bil vedno zmeren in miren mož; po roparskem napadu Angleža Jamesona leta 1896. pa je zahteval, da se mora Jameson kaznovati s smrtjo, in Krüger je moral porabiti ves svoj vpliv, da je bil v interesu dobrega razmerja do Anglije Jameson izročen angleški vladi, ki ga je, kakor znano, — osvobodila. Predno se je začela sedanja vojna, je pisal Joubert kraljici Viktoriji pismo, v kateri jo je svaril, naj ne posluša Chamberlaina. Zagotavljal ji je, da je Chamberlain zapeljan od brezvestnih pustolovcev, predrznih spekulantov in nenasitnih kapitalistov. Toda kraljica Viktorija ni poslušala odkritosrčnega poštenjaka Jouberta. Začela se je torej vojna, v kateri je izgubila Anglija že nad 10.000 mož, in ki jo je veljala doslej že ogromne svote. Joubert je bil izvrsten strateg in najodličnejše vojaške kapacitete priznavajo, da po smrti Napoleona ni bilo vojskovodje, ki bi bil toli prebrisan, nagel in ukrenitvah ter toli srečen v odbijanju napadov. Ako bi imel Joubert močnejšo armado, bi bil Angleže že davno uničil, tako pa je moral sovražnike samo odbijati. Njegova smrt je za Bure prav tolikoga pomena, kakor bi bili izgubili veliko bitko. Tolažiti pa se morejo Buri s tem, da je zapustil Joubert več velenadarjenih učencev, izvrstnih poveljnikov, kakor so Botha, Schalk Burger, Lukas Mayer in Delaraj. Pokopali bodo Jouberta v četrtki na njegovem posestvu. Vlada Transvaala sestoja sedaj samo še iz Krügerja, Reitzja in Schalk Burgerja. Drugi člani vlade pa so bili še: Joubert in general Cock, ki sta mrtva, Cronje, ki je ujet in Wolmarans, ki je na poti v Evropo. Joubertovo mesto bode zavzel menda Louis Botha.

Z južnoafričanskega bojišča.

Iz Kimberleya poročajo 28. t. m.: Včeraj je trajal pri Warrentonu ves dan boj. Burov je bilo veliko število, in boj je bil hud. Ubit pa je bil samo eden (?) vojak, a usmr-

čenih mnogo konj in živine. V boju, ki se je vršil 25. t. m. pri Brandfortu, je angleški 16. lancierski polk napadel Bure v fronti, 9. lancierski polk pa od strani in za hrbtom, zategadelj so se Buri morali umakniti. Dalje se poroča, da se je burski general Crowther polastil Ladybranda. French pa javlja, da se je burski general Olivier umaknil proti severu s 6000 možmi. Značilno za verodostojnost angleškega časopisa je, da je imel Olivier spočetka le 300, potem 3000, potem 5000 in končno ima celo 6000 mož. Znova se tudi poroča, da Roberts pred jednim mesecem ne more iz Bloemfonteina, ker mu primanjkuje živil, streljiva in konj. Razen tega dežuje neprestano. Med tem pa se bodo mogli Buri v republiki Oranje združiti z Buri, ki dospo iz Natala. Ker je General Delaraj obolev na influenci, ga bo nadomeščal general Smuts. Kako majhne uspehe ima doslej Roberts, dokazuje dejstvo, da mu Buri še na vseh straneh nagajajo, ter da niti pokrajina zahodno od Kolesberga še ni porabljena. Vstaja pa se širi na vseh koncih. Zanimiv je odgovor predsednika Stejna na proklamacijo Roberta. Stejn piše: Politika Anglije v Afriki se ravna proti onim, ki se ji ustavljajo, po načelu „Divide et impera“. Pred začetkom vojne so Angleži skušali pridobiti republiko Oranje ter jo odločiti od Transvaala, da bi tem načinom tem lažje anektirali obe republiki. Bure niso njihovi voditelji nikdar varali. Toda sedaj jih skuša sovražnik zopet razdvojiti s tem, da razpisuje nagrade na izdajalce in neznačajneže. Sramotno upostevanje burskega imetja v Jakobsdalu in metanje Burov v ječo v Bloemfonteinu pa dokazuje, koliko je verjeti angleškim obljubam. Glavno mesto je sovražnik sicer zasedel, toda vojna še ni izgubljena, nego je treba v sedanjem trenutku pokazati le tem večji pogum. Iz Natala poročajo, da se Buller pripravlja na nove operacije, da je poklical vse vojake, ki so imeli dopust, zopet k orožju ter je najel mnogo nosačev za ranjence. Krüger pa je prepričan, da zmagajo končno vendarle Buri. 7. februarja je dejal, kakor poroča „World“ iz Pretorije: Tako gotovo, kakor živi pravični Bog, bo Transvaal zmagal. Vojna bo trajala morda še mesec dni ali pa še tri leta, toda izida ne bo družega. Buri bodo zmagali prej ali slej.

Dopisi.

Iz Metlike, 29. marca. Gosp. urednik, že dolgo niste čuli o nas Metličanih, pozabljeni smo bili docela, dokler se ni gosp. Davorin oglašil v predalih slavnega „Slovenca“ ter nas kakor samega sebe in ves slovenski svet razveselil s svojo izvolitvijo predsednikom okrajnega cestnega odbora, seveda začini je svojo novico po lepi, katoliški navadi, z ganljivimi sumničeni, kar pa naših utrjenih liberalnih duš nikakor ne gáne.

Voz okrajnega cestnega odbora je krenil žalibože po mislih gosp. Davorina in gosp. Jožefa v liberalni tir, in treba je bilo mnogo truda, da se je zopet zapeljal na blaženo, s katoliškimi načeli potlakano, ter s konsumnim „kofetom in cukrom“ posuto pot. Le hitro sukajte bič in krepko potejajte za „vajeti“, da Vam voziček ne izpolzne iz tira, a pazite, da se pri tem vpeljevanju ne prevrne voz oskrbništvu nemškega reda, na čegar kozla ste se vsedli po nerodni agitaciji — (nik akor pa ne vsled Vaše sposobnosti) — nekaterih fajmoštrov in kaplančkov, katerim ste postali — zračno vreteno, pazite, da ne padete zopet med sodnijske akte, katerih ste pred par leti vsrkavali v svoja, tedaj še liberalno navdahnjena pljuča!

Metličani smo ponosni na tak veleum, akoprav se včasih zateka k liberalnim možganom prejšnjega okrajnega cestnega načelnika, in končno ni to nič hudega, saj mu je zidar vzdal v njegovovo hišo oni del, kateremu pravimo pri nas vrata; in Bog ve, če se ne odpró necega lepega dne tista vratica, in če ne porinejo ubogega telesca narodno-katoliškega okrajnega cestnega načelnika na sveži zrak. Dušna velikost gosp. Davorina in milost gosp. Jožefa ter družih katoliško mislečih mož naklonila mu je celo vrsto častipolnih služb. Ne glede, da vodi sedaj vajeti nedavno mu izročenege voza okrajnega cestnega odbora, predseduje tukajšnjemu društvu in prijateljski zvezi znanega vetrnjaka in adjutanta „Ljudske posojilnice“ v Ljubljani, kateri je, predno si je pridobil narodno-katoliško slavo, imel

dosti opravka s tukajšnjo sodnijo. A vzlic vsem tem talentom in posvečeni naklonjenosti g. Jožefa niso do danes, po preteku dveh let, skovali niti jedne stvarne letne bilance — razven na papirju, ki je pa jako potrpežljiv. Karolinca pa prodaja in prodaja udom in neudom — dokler se ne zruši ta prekrasna stavba belokranjskih narodnomislečih mož.

In pri razvalinah te stavbe bode pel ubogi prevarani belokranjski kmet svoje jeremiade. Gotovo že veste, gosp. urednik, kot liberalni katoličani praznovali smo nevredni liberalci s pobožnimi narodno-katoliškimi klerikalci vred 19. t. m. god našega g. Jožefa — voditelja tukajšnjih konsumnikov. Praznoval se je ta velepomembni dan v oni gostilni, pred kateri je vibrirala pred leti tajnostna kočija s še bolj tajno vsebino, kakor ste poročali lani nam metličkim radovednežem.

Stoloravnatelj tega slavnega omizja je bil g. Jožef sam v spremstvu g. Davorina in ostalega štaba narodne klerikalne družbe metliške. In dobro so se imeli trebuhi raznih klerikalnih ali na pol klerikalnih gospodov na stroške g. Jožefa in njegovega slavnega štaba.

V razvnetih glavah teh gospodov vzbudilo se je namah prepričanje, da je belokranjska kapljica, pomešana z goriškim petjotom, pravcati Božji dar, naj jo že plača g. Jožef sam ali kdor hoče, samo da teče po žejnem grlu, ne da bi trpel lastni možnjček.

Težko je živeti dandanes na tem grešnem svetu in to težavo čuti osobito gosp. Jožef, ko mu je pri neki priliki pritlikavi trgovski učenec otemnil njegovo slavo in nezmotljivost. Razkladal je mesto veronauka o liberalnih trebuhih, in pri tem zaljubljen ogledeval svoj lastni blagoslovljeni trebušček, dokler mu ni zasolil mladenič, da šola ni zelenjak, kjer bi se vsajale in vzgajale pulho hinavske narodno-katoliške buče, ampak prostor obrazbe in omike. Tedaj pa se je vzbudila sveta jeza g. Jožefa in včinek te svete jeze bila je preiskava. Za danes dovolj.

Morda Vam v kratkem zopet pišem o vajatih, črnih rokovicah g. Davorinška, o posvečeni osebi g. Jožefa in o njegovi sveti jezi nad brošurico „Izgubljeni Bog“, o plodonosnem delovanju konsumnega društva in o počenjanju ostalega narodno-katoliškega štaba. Bur.

Breznáčelnost v slovenskem dijaštvu.

(Odgovor na pamflet, objavljen v glasilu katoliškega dijaštva slovenskega „Zora“ pod zgorenjim naslovom.)

I.
(Dalje.)

Da, tedaj, ako je objektivno in neovržno dokazano, da je moje prepričanje (to se pravi načelo) pravo, načelo mojega bližnika pa nepravo, tedaj smem svoje pravo prepričanje izraziti onemu z nepravim in ga poučiti. Prepustiti mu pa moram, da sam pretehta moje dokaze o neopravičenosti svojih načel, moram mu dati kot človeku obdarjenem s prosto voljo in razumom priložnost, da sam presodi in se po tem ravna, kar je sklenil za pravo. Vzeti komu siloma prepričanje, te dolžnosti nima nikdo, niti označevalec sv. vere ne. „Idite in učite vse narode“, tako je rekel ustanovitelj naše vere, ni pa rekel, silite jih k temu, kar sem vas jaz učil. Sicer priznavamo, da so v katoliški veri resnice, katere se ne morejo dokazati, to se pravi: striktno dokazati. Te resnice pa se morajo le verjeti — in tudi k temu ne sme se nikdo siliti.

S tem mislimo je dokazano, da je mogoče tudi načelo objektivnosti in pravičnosti. Če presojamo ravnanje človeka-posameznika, moramo se postaviti na to objektivno stališče, in ga s tega občečloveškega, ne pa verskega stališča soditi!

Gospod J. Š. pa se je postavil, kakor smo rekli, na strankarsko versko stališče — in s tega svojega augurskega prestola proglasil „Slovenijo“ za protikrščansko, ko je izrazil gorostasno nezmisel: „Vsak dijak ve, da zastopata de facto „Slovenija“ in „Danica“ — ne dveh političnih strank marveč dvoje svetovnih (?) naziranj: protikrščansko in krščansko (str. 51.) To je bilo še sicer mogoče tajiti pred letom 1898., ko se je sklenilo zavreči krščanski temelj novemu društvu „Savi“ (Opomba: Društvo je ustanovljeno mnogo let prej), ob enem se

pa proglasila „Slovenija“ za jedino zastopnico dijaštva na Dunaju.“

Kakor rudeča nit se vleče skozi ves odstavek refren: Nikari, za Boga, gospodje abiturijentje, v „Slovenijo“, ker je protikrščanska. Mi, ki smo od „Danice“, imamo jedini patent na krščanstvo: vi pa, kateri nimate žalostne in usodepolne naloge, voliti med krščanstvom in protikrščanstvom, vi pa prekornite in obsodite „Slovenijo“, ker je protikrščanska.

Prav za prav svoje trditve pamfletisti niti ne opre z dokazi. Trdi samo, da je „Slovenija“ „de facto“ protikrščanska. Torej zato naj bi bila taka, ker jo je slovenski dijaški shod proglasil za jedino zastopnico dijaštva na Dunaju, isti dijaški shod, ki ni hotel sprejeti z „resolucijo“ krščanskega temelja društva „Save“!!

Skoraj ni misliti, da bi govoril J. Š. resno. Kaj takega ne more zapisati niti oni, ki se ni učil: Barbara, Celarent itd.

Vprašamo se pa: Je-li slovenski dijaški shod kompetenten odločevati smer društva „Slovenija“? So li oni akademiki, zbrani na vsedijaškem shodu, upravičeni, „Sloveniji“ oziroma „Savi“ predpisovati, na katero stališče se naj postavi, ali na krščansko ali protikrščansko, ali na nobeno od teh dveh?

Vseslovenski dijaški shod ni imel te pravice in si je tudi prisvajal ni. Pravico, „Sloveniji“ dajati direktivo in v njej odločevati, določiti načela, na katerih naj stoji, to pravico imajo jedino člani „Slovenije“, zbrani na občnem društvenem zboru, poklicanem počasem odboru — in pa odbor kot eksekutiva. Občni zbor in odbor pa pravila so za „Slovenijo“ jedino merodajni faktorji.

To je tako jasno, da se mi zdi žalostno, ako se še mora povdarjati posebej naproti kakemu juristu!

Do sedaj pa še ni v pravilih nič takega, kar bi žalilo verski čut, nič takega, kar bi pričalo o protikrščanstvu našega društva. Takrat, ko so ustanovili leta 1869. „Slovenijo“, pač niso slutili njeni ustanovitelji, da si bodo s tem, da niso postavili „Slovenije“ na krščansko podlago, nakopali sovraštve in prokletstvo „Danice“ in „Danica“ J. Š.

Ponavljam še jedenkrat: Od tistega časa, kar obstoji društvo pa do današnjega dne ne najdete v zapiskih društva ne v njegovih resolucijah in izjavah nobenega napada na krščanstvo. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 30. marca.

— Osebna vest. Sekcijski svetnik v finačnem ministru gospod dr. VI. Globočnik pl. Sorodolski je dobil naslov in značaj ministrskega svetnika.

— Občinske volitve na Viču. V II. razredu so zmagali naprednjaki gg. A. Boc, Ivan Pance, Fran Belič in Iv. Traun. Propadli pa so naprednjaki v I. razredu in sicer le z jednim glasom. Mesesnel je volil samega sebe. Za klerikalno listo so iz osebnih razlogov glasovali tudi nekateri liberalci, česar pač ni možno odobravati.

— Goriški deželni zbor. „Piccolo“ poroča, da se je v zadnji avdijenci kardinala Missije pri cesarju govorilo tudi o goriškem deželnem zboru. Cesar je rekel Missiji, naj se vsak način udeleži deželnozborskih sej vsaj takrat, kadar so na dnevnem redu stvari, za katere se vlada zanima.

— Shod v Ptuj. V nedeljo, dne 8. aprila t. l. bode v „Narodnem domu“ v Ptuj shod deželnozborskih volilcev, razgovor o položaju, posebno z ozirom na deželni zbor. Program se objavi po družtvu „Pozor“, katero tudi vabila razpošlje.

— Slovensko gledališče. V nedeljo, dne 1. aprila t. l. je zadnja popoldanska ljudska predstava ob izredno znižanih cenah. Igra se priljubljena igra „Pariški potepuh“, v kateri ima gospa Polakova glavno ulogo. Predstava vrši se na korist penzijskemu fondu členov slovenskega gledališča in je začetek ob pol 4. uri popoldne. — Zvečer ob pol 8 uri igra „Trije pari čevljev“.

— Kaplan Lavrenčič — obsojen. Včeraj je bil pri vskladni obravnavi cerkniški kaplan Lavrenčič radi prestopka po § 411. obsojen na globo 5 gold. ali na 24 ur zapora, ker je svoj čas nekega fanta tepel s palico po glavi. Še predvčeršnjim se je

Lavrenčič v Cerknici hvalil, da bo dal, ako ne bo obsojen, za 40 litrov vina. V Cerknici ga torej včeraj niso pili!

— Umri je v torek g. Jos. Ivančič, učitelj v Kamnem pri Kobaridu, star šele 36 let. Rojen je bil v Kobaridu iz znane rodbine Zajčeve. Bil je miren, tih človek, ki ni skali tiču vode. Zapustil je precej veliko rodbino. N. v m. p.!

— O vodji celovškega učiteljskega, gospodu Knapiču in njegovi soprogi so bili slovenski časopisi že večkrat prisiljeni pisati. Kakor sta že šestokrat nastopila v javnosti, kaže, da vodja Knapič pač ne sodi na mesto, na katerem je sedaj. Danes je zabeležiti zopet nov slučaj. „Miru“ pomenamo tale dogodek: Dne 18. t. m. je „K. Z.“ poročala, da se je Knapičev sin, ki obiskuje celovško gimnazijo, dvobojeval z nekim sošolcem in to na vrtu c. kr. učiteljskega, G. Knapič je temu poročilu kajpak hitro oporekal, češ, da je bilo vse le „igrača“, pri kateri je bila celo njegova soproga navzoča! To so lepe razmere, kose gimnazijci „igrajo“ s sabljami, da so celo ranjeni! In to je bilo tudi v tem slučaju. Fanta sta se pretepla tako, da je bil Knapičev „nasprotnik“ ranjen. Kakor se zatrjuje, je bil med njima pravi dvoboj. In da bi se taka „igrača“ podala za sina c. kr. ravnatelja, dvomimo, četudi jo „nadzoruje“ ravnateljeva soproga. Pravijo, da se je o vsem uvedla preiskava. Zadnji čas je, da se stvari temeljito preiščejo, in da se nezdravim razmeram enkrat naredi konec.

— Prešernova slavnost v Peterburgu. Ruski listi poročajo, da je slovansko blagotvorniteljno društvo v Peterburgu v zvezi ondotnih Srbov in Čehov ter drugih Slovanov priredilo akademijo v proslavo 100 letnice rojstva „slavnega slavjanskega poeta in nacionalnega dejatelja Franca Prešerna“. Govorili so V. V. Komarov, Alf. V. Vaziljev in nekateri zastopniki slovanske mladine, in sicer vsakdo v svojem materinskem jeziku. Razumeli so se vsi docela. Večer je bil jako živahen. Deklamovala je češka igralka Belogorska, pel pa je tenorist Ivanov, ki je žel osobito pohvalo za svojo arijo iz Smetanove „Libuše“. „Slovenski Matici“ so poslali zbrani Prešernovi čestilci adreso, katero je napravil Slovenec Žmitek, ki je učenec slavnega ruskega slikarja J. E. Rjepina.

— Uravnava Mirne. V svrhu oddaje kopanja zemlje pri uravnavi Mirne pri Pijavcah, občine Št. Rupert v proračunjenem znesku 4438 K vršila se bode dne 9. aprila ob 11. uri dopoldne v Pijavcah javna dražba, h kateri se vabijo podjetniki z opomnjo, da ležé dražbeni in stavbinski pogoji, načrti in proračun pri stavbinskem vodstvu v Mokronogu v pregled. Deželni odbor kranjski si pridržuje uspeh dražbe odobriti.

— Narodna čitalnica v Kamniku priredi v nedeljo, dne 1. aprila 1900 dramatično predstavo na korist družbi sv. Cirila in Metoda. Predstavljal se bo pri premijeri tako lepo uspeli „Revček Andrejček“. Ker je to zadnja predstava te igre, vabi odbor častite ude in goste k obilni udeležbi.

— Narodna čitalnica v Kranju priredi v soboto, dne 31. marca t. l. v svojih prostorih na korist dijaški kuhinji koncert. Vspored: 1. V. Parma: „Mladi vojaki“, koračnica iz „Rokovnjačev“, igra godbeni klub. 2. Dav. Jenko: „Što čutiš, Srbije tužni?“, moški zbor. 3. P. de Sarasate: „Španski plesi“, op. 25. „Romanza Andaluza“, za gosli s spremljevanjem klavirja. 4. A. Foerster: „Sarafan“, harmonizirano po ruski narodni, za moški zbor in cveterospev. 5. K. Komzak: „Nočni pozdrav“, solo za flavto s spremljevanjem godal. 6. Avg. Huber: „Spomin na potovanje v Egipt“, za dvoje koncertne citre in solo za citre na lok. 7. F. Mendelssohn-Bartholdy: a) „Jesenska“, b) „Klic šmarnice“, dvo-speva s spremljevanjem klavirja. 8. K. Czernak: „Od srca k srcu“, valček, igra godbeni klub. 9. A. Nedved: „Popotnik“, dvojni moški zbor s tenor-solo. 10. G. Donizetti: „Koračnica in kavatina“ iz opere „Elisir d' amore“, igra godbeni klub. Začetek točno ob polu deveti uri. Vstopnina 1 krono, za dijake 60 vinarjev. Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno sprejemajo.

— Detomor. Iz Št. Jakoba na Koroškem pišejo: V petek dne 23. marca so našli šolarji v šolo grede pri Pokerčah v

snegu zakopano mrtvo dete. Otrok je ležal kakih par mesecev zmrznjen v snegu, in šele ko je sneg skopnel, so ga našli. Dete je kakih 8 ali 14 dni staro, in je bilo gotovo živo zakopano v sneg, ki se je bil okoli malega života precej raztaljal. Odkod je, se tukaj zastoj ugiba, ker iz soseščine ni; ali ga je kaka nesrečna mati prinesla iz mesta, ali pa ga je vrgla od sebe kaka vlačuga.

— Nesreča. Iz Ločila na Koroškem pišejo: Tu so kopali vodnjak, ki naj bi bil 19 m globok. Dne 5. februarja je bil že 16 metrov globok. Ta dan je v studencu kopal ter basal v posodo prst in šoder Iv. Ogris; enkrat pa ni dobro pogledal, kako je posodo na vrh pripel. Ko so napolnjeno posodo z vrvjo potegovali navzgor, se je skoraj 16 metrov visoko odpela ter padla na Ogrisa, da ga je na glavi, desni roki in na rebrih tako hudo poškodovala, da so ga le težko spravili iz vodnjaka ter prepeljali v beljaško bolnišnico, kjer je po 17 dnevem trpljenju umrl.

— Ošpice. Radi ošpic pri Sv. Križu pri Litiji je ondotna trirazrednica zaprta do Velike noči.

— Orožnika napadel. Na Svečnico je peljal orožnik Košak iz Cerovca pod Gorjanci potepuha Gabrijela Jurica iz Doljan. Potepuh pa je orožnika vrgel ob tla, mu vzel orožje ter ga težko rani. Orožje je oddal potepuh županstvu v Doljanah ter izginil. Orožništvo ga je iskalo povsod, a brez uspeha. Te dni pa se je Juric v Zagrebu sam javil.

— „Celjsko pevsko društvo“. V nedeljo, dne 1. aprila t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju „Doktor Blažič“, veseloigra v petih činih. V presledkih svira celjska narodna godba pod vodstvom g. Fr. Koruna. Začetek točno ob 8. uri.

— Občni zbor ormoške čitalnice se vrši dne 1. aprila t. l. ob 2. uri popoldne v prostorih okrajnega odbora v Ormožu. Ako ob določeni uri za zborovanje ne bo zadostnega števila društvenikov, vrši se pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih.

— V barju korupcije. V včerajšnji naš članek se je vtihotapilo več neljubih pomot, ki so jih bralci večinoma gotovo že sami popravili. Pač pa prosimo, naj se mesto „Stempelverletzung“ čita „Siegelverletzung“.

* Šolstvo v Nemčiji. Na kako visoko stopnjo se je povzpelo že ljudsko šolstvo v nemški državi, kaže statistično poročilo ob sklepu leta 1899. Glasom tega ima Nemčija 59.300 ljudskih šol, v katerih se uči okroglo 8.660.000 otrok, poučuje jih 137.000 učiteljev in učiteljic. Za te šole se izdaje na leto 371.700.000 mark; od teh plačujejo večji del namreč 243.310.000 mark občine, in le 128.390.000 mark država. Na jednega učitelja oziroma jedno učiteljico pride 63 učencev. — Učiteljski je v državi 188 moških in 31 ženskih, na katerih poučuje do 2000 učnih močij, ki izobrazijo na leto po 19.000 moških in 2100 ženskih gojencev. Tem je prišteti še 86 državnih preparandij s približno 5000 učenci. Vkupno stanejo ta učiteljska do 14 milijonov mark. — Na 900 stanovnikov pripade v vsej državi po jedna ljudska šola, a na 400 stanovnikov po jeden učitelj. Največja bremena za ljudsko šolo nosijo mestne občine. V isti meri je razvito tudi višje ali srednje šolstvo. Tako šteje Nemčija različnih gimnazij in realk in enakih zavodov za dečke 1108, na katerih poučuje 16.830 učnih močij okroglo 288.000 učencev. Stroški za te šole znašajo na leto čez 70 milijonov mark, ki jih pa zavodi pokrivajo — čujte! — večidel s svojimi dohodki, s šolnino, z ustanovami in občinskimi prispevki, država prispeva tu jako malo. Šolnina na teh šolah pa je v obče jako visoka, a oproščenih plačevanja povprek le 9% učencev. Povprek pride v Nemčiji na vsak srednješolski zavod po 260, a na jednega učitelja po 17 učencev. — Razven teh javnih šol za dečke šteje Nemčija še 306 višjih dekliških šol, v katerih se vzgaja 75.000 učenk. V največjem času se je razvilo poleg teh še tudi precejšnje število dekliških gimnazij, ki splošno lepo uspevajo. Stroški za te višje dekliške šole utegnejo znašati pa povprek 15 milijonov mark.

* Ibsen v Gradcu. Dne 27. t. m. so igrali v mestnem gledališču v Gradcu naj-

novjšo Ibsenovo dramo „Ako se mrtvi prebudimo“. Drama je dosegla uprav viharen uspeh ter sijajen triumf. Graško časopisje je navdušeno nad to dramo ter jo hvali kot izredno poetično in duhovito.

* Policijski mučitelji. Poročali smo, da se je začela pred samoborskim sodiščem velika obravnava proti večjemu številu ondotnih policijstov, ki so v ječah zaprte ljudi mučili na uprav bestialne načine. Sedaj se poroča, da so obtoženci zahtevali, da se proglasi sodišče nekompetentnim, ker so uradno oblast le zlorabljali, ne pa zakrivali zločinov. Sodni dvor tej zahtevi ni ustregel. Obtoženec Rabiej, podvodja mestne policije, je izjavil, da je ravnal vedno po ukazu policijskega nadzornika Eitnerja. Ta pa je, odkar je afera znana, blazen in ga ni možno zastišati. Eitner, sam je baje tudi trpinčil razne jetnike, da bi jih primoral izpovedati. Rabiej trdi, da je vse mučilne priprave, s katerimi se stiskajo prsti, noge in roke, našel že pri svojem nastopu službe pri mestni policiji. Eitner sam je dal priprave popraviti, ker so se polomile. Drugi policijsti trdijo, da jim je Eitner ukazal mučiti jetnike. Priča Malyga je izpovedal, da je bil sam večkrat prisoten, ko so jetnike trpinčili tako živinsko, da so omedleli. Priča Gigela so pred 4 leti zaprli, ker je bil sumen tatvine. V ječi so ga obesili za vrat ter ga bili tako dolgo, da je rekel, da je res kradel, kar pa ni bilo res. Ko se je pri Eitnerju pritožil, ga ta niti poslušal ni. Priča Aleksandrowicz je bil tudi zaprt radi suma, da je kradel. Ker ni hotel tega obstati, so mu stiskali z vijakom prste tako dolgo, da so mu zdrobili kosti, da je tekla kri curkoma in da je omedlel. Potem so ga zvezali, dvignili do stropa ter vrgli z vso silo ob tla. Nato pa so ga še suvali in pretepali. Priča Pokorny, Kalita, 10letni deček Kogut in še več drugih so izpovedali, da so bili tudi mučeni, ter da jim niso dali več dni ničesar jesti in piti. Katarino Kalita so slekli ter jo topli spređaj in zadej. Ko je priznala, da je kriva — dasi je bila nedolžna — je bila pred sodiščem obsojena v ječo za dva meseca. Zdravnik dr. Markiewicz pa je izpovedal, da je mislil, da jetniki lažejo. Tudi druge priče so izpovedale razne policijske grozovitosti. Izmej obtoženih policijstov jih je bilo 8 obsojenih, dva pa oproščena. Glavni krivec je Rabiej, ki je dobil osem mesecev težke ječe. Ostalih 7 pa je dobilo šest tednov do 7 mesecev.

* „Neusmiljeni“ Buri. Angleški listi kaj radi lažejo, da so Buri neusmiljeno, surovo ljudstvo brez čustva in brez spoštovanja pred mednarodnimi zakoni. „Vaterlandov“ dopisnik iz Johannesburga pa poroča to-le dejstvo: Deset dnij po bitki ob Spion Skopu je ležalo na bojišču še vedno 600 ubitih angleških vojakov. Burski general je prosil angleškega generala, naj nakloni vendar za čast angleške domovine hrabro padlim vojakom krščanski pokop. Toda Angleži se niso zmenili za svoje nepokopane rojake. Buri so torej sami skopali jame ter ubite svoje sovražnike prav lepo in s častjo pokopali. To dejstvo je sporočil ameriški državni podtajnik Webster Davis, ki je bil sam na bojišču ter je videl strašno polje, na katerem so ležali drug vrhu drugega angleški vojaki z raztrganimi, zmečkanimi in polomljenimi udi in trupli. Buri so torej res jako „brezsrčni“, saj pokopavajo celo svoje sovražnike. Angleške laži imajo pač sila kratke noge.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 30. marca. Od včeraj neprestano sneži. Ves promet je zastal. Že danes silno primanjkuje kruha. Tudi v okolici in po vsem Nižje-Avstrijskem so bili silni zameti. Na Francovi, zahodnji in južni železnici so velike zamude vlakov. Škoda je na vinogradih in polju ogromna.

Dunaj 30. marca. Edina hči 61-letne zasebnice, Friderika Hager se je polila s petrolejem ter si zažgala obleko. Umirajočo samomorilko so prenesli v bolnišnico. Obraz ima docela sežgan. Vzrok samomora je prepričanje materjo in hčerjo. Friderika je vrgla pomotoma kuverto s 26.000 K vrednosti

na ogenj, ter tako uničila vso svojo dedščino po pokojnem očetu. Zato jo je mati oštevala neprestano, in dekleta se je v obupu usmrtilo.

Dunaj 30. marca. Falb proglašala današnji dan kritičnim dnevom prve vrste.

Sopronj 30. marca. Sneg je progol proti Raabu skoraj zametel. Na nekaterih mestih leži preko 56 cm visoko. Na zahodni železnici sta brzovlak in poštni vlak celo obtičala v snegu.

Berolin 30. marca. „Berliner Neueste Nachrichten“ poročajo, da pride jutri bolgarski vojni minister Patrikov v Peterburg, da vrne poset ruskega polkovnika in zastopnika ruske armade Jpančina. Druga namenjena Patrikova poset nima. O kaki vojaški konvenciji med Rusijo in Bolgarijo ni govora. Tudi vse druge vesti, ki so se širile po časopisju, so brez podlage. Rusija postopa solidarno z Avstro-Ogrsko ter stori vse, da se ohrani na Balkanu mir in red.

Rim 30. marca. Včeraj večer je imela parlamentarna večina shod, katerega se je vdeležilo 227 poslancev. Vsi govorniki so govorili spravljivo ter izrekli željo, da se vrnejo v parlament zopet normalne razmere. Pelloux je pozivljaval večino, naj varuje v svojih vrstah disciplino.

London 30. marca. Lord Methuen se je vrnil v Kimberley. Maršal Roberts pa se je vrnil iz Capstadta, kjer se je bil sešel s svojo soprogo, zopet v Bloemfontein.

Narodno gospodarstvo.

— Hranilno in posojilno društvo v Ptuj. Poročilo za leto 1899 kaže, da je za XVI. upravno leto denarni promet znašal 2.972.523 50 K, zadrušnikov je v letu 1899 pristopilo 229, izstopilo pa 362 in jih je bilo koncem 1899 1.4297, kateri imajo v deležih vplačano 100.958 60 K. Stanje hranilnih vlog koncem leta 1898 bilo je 1.489.440 16 K in letu 1899 vložilo se je na novo 621.478 76 K, vzdignilo pa 642.466 78 K in je ostalo tedaj vloženih 1.468.452 14 K, ker znašajo kapitalizovane in pripisane obresti 62.880 49 K je stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1. 1899 1.531.332 63 K. Povprečno pride tedaj na jedno knjižico naloženega denarja 807 66 K. Stanje posojil koncem leta 1898 je bilo 1.580.725 90 K. Novih posojil se je dalo 518 386 30 K. Vrnilo se je v 1898 letu 568.474 24 K in so znašala dana posojila dne 31. decembra 1899 1.530.637 96 K. Oba rezervna fonda znašata skupaj 200.000 K. S to rezervno in vplačanimi deleži zadrušnikov, pokritih je skoraj 20%, hranilnih vlog, brez ozira na neomejeno zavezo vseh združnikov.

Slovinci in Slovenke! Ne zabi-
te družbe sv. Cirila in Metoda!

Proti zobobolu in gnjilobi zob

izborna deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (10-13)

Iekarna M. Leustek, Ljubljana

Reašjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Spominjajte se dljaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji tlačni tlak 736-0 mm.

Marčij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
29.	9. zvečer	722-5	1-1	sl. jvzhod	sneg	
30.	7. zjutraj	722-6	1-0	sl. jzahod	sneg	
"	2. popol.	724-9	4-4	sl. jvzhod	oblačno	34-5 mm

Srednja včerajšnja temperatura 1-1°, normale: 6-2°.

Dunajska borza

dne 30. marca 1900.

Skupni državni dolg v notah	99 K	30 h
Skupni državni dolg v srebru	99	05 "
Avstrijska zlata renta	98	10 "
Avstrijska krona renta 4%	99	55 "
Ogrska zlata renta 4%	97	— "
Ogrska krona renta 4%	93	70 "
Avstro-ogrsko bančne delnice	127	25 "
Kreditne delnice	234	90 "
London vista	242	95 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118	60 "
30 mark	23	69 "
30 frankov	19	27 "
Italijanski bankovci	90	15 "
C. kr. cekini	11	38 "

Gas. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovi varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. popoludne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Genevo, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lienca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoludne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoludne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoludne, ob 6. uri 50 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoludne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Stanovanje

z dvema sobama brez kuhinje, lepo opremljeno, se odda s 15. aprilom na Dunajski cesti št. 10.

Vpraša se v gostilni pri g. Beliču v isti hiši. (610-3)

Preklic in naznanilo.

Podpisanec izjavljam, da me gospod **J. Kraševce**, meščan in bivši mizar v Ljubljani, v mojih kupčijskih zadevah **ne zastopa več**, in smatram vsako naročilo ali plačilo na moje ime njemu izročeno za neveljavno.

Ob enem slav. občinstvu uljudno naznanjam, da me odslej nadalje zastopa v mojih kupčijskih zadevah gospod

A. Zakrajšek

ter prosim le-temu izročevati vsa naročila in plačila za-me.

V Ljubljani, dne 28. marca 1900.

Anton Kvas.

(633-3)

Brady-jeve
kapljice za želodec

(prej
Marijajceljske kapljice za želodec)

prirjene v lekarni „pri ogerskem kralju“
Karla Brady-ja na Dunaji, I., Fleischmarkt 1.

in obče izkušeno in poznato zdravilo, ki
očistiva in okrepuje želodec, če je pre-
bava motena, in sploh pri želodčnih bo-
lečinah.

Cena steklenici 40 novč.
Dvojna steklenica 70 „

Usojam se opozarjati še jedenkrat, da se
moje kapljice za želodec čestokrat ponarejajo.
Pazi naj se torej pri kupovanju na gorenjo
varstveno znamko s podpisom C. Brady, in
naj se zavrne vse kot nepravilne, ako nimajo
te znamke in podpisa C. Brady.

Kapljice za želodec lekarnarja
C. Brady-ja
(prej Marijajceljske kapljice za želodec)
so shranjene v rudečih nagubanih skatljah in
imajo podobo sv. Matere Božje Marijajceljske
(kot varstveno znamko). Pod to znamko mora
biti podpis C. Brady

Deli so navedeni. (1829-18)
Kapljice za želodec se pristne dobivajo
v vseh lekarnah.

Št. 9488.

Razglas.

(611-2)

Vsled odloka c. kr. ministrstva notranjih zadev z dné 23. februvarja 1900, št. 3472, dovoljeno je **prodajati naravne mineralne vode le v originalnih steklenicah**, ki so jih upraviteljstva dotičnih studencev po predpisih napolnjene in zamašene v promet dajale.

Prepovedano je torej naravne mineralne vode za daljno prodajo pretakati iz originalnih steklenic v manjše, ter v obče vsaka manipulacija, s katero se poslabša fizikalno svojstvo in veljavnost dotične vode.

To se daje vsem onim, ki se pečajo s prodajo naravnih mineralnih vod na znanje z dostavkom, da se bo proti onim, ki bi utegnili grešiti proti gori navedenemu odloku, kazenski postopalo.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 20. marca 1900.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejno zavezo
v Knezovi hiši, na Majje Terezije cesti št. 1
obrestuje hranilne vloge po 4½%
brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
sama za vložnike plačuje.

Uradne ure: razun nedelj in praznikov vsak dan od
8.—12. ure dopoludne. (180-3)

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406. Telefon št. 57.

**Hranilni in posojilni konsorcij
uradniškega društva**

ima odslej svojo pisarno
v Krojaških ulicah št. 8, v I. nadstropju.

Le-tu se dajo tudi vsa zahtevana pojasnila glede zavarovanja za
življenje pri uradniškem društvu. (642-1)

Uradne ure: od 1. do vštete 5. dne v mesecu vsak dan od 4. do 6. ure
popoludne, če je nedelja ali praznik od 11. do 12. ure dopoludne, sicer pa vsak
torek, sredo in petek (izimši praznike) od 4. do 6. ure popoludne.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani v izključno razprodajo **Jurčičeve zbrane spise**, potem letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one knjige, katere so izšle v založbi „Narodne Tiskarne“. — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI, broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.

„Ljubljanski Zvon“, letniki II., III., V., VI., broširan à 3 gld., vezan v Bonačeve platnice à 4 gld. 20 kr.; — letniki VII. in VIII., broširan à 4 gld., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.; — letniki od IX. do XVIII., broširan à 4 gld. 60 kr., vezan v Bonačeve platnice à 5 gld. 20 kr.

Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.

Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gld.

Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gld. 80 kr.

Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr.

Dr. Nevesekdo: „4000“. Povest, broš. à 50 kr.

A. Aškerc: **Izlet v Carigrad**, broš. à 20 kr.

Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, **Pregovori, prilike in reki**. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Turgenjev: Otol in sinovi. Roman, broširan à 50 kr.

— **Štiri novele**, broš. à 20 kr.

Beneš-Tfebizsky: **Blodne duše**. Roman, broširan à 70 kr.

Lefebvre: **Pariz v Ameriki**, broširan à 50 kr.

Stat nominis umbra: **Časnikarstvo in naši časniki**, broširano à 40 kr.

Tolstoj: **Dva romana**, broširana à 70 kr.

Jelinek: **Ukrajinske dume**, Povest, broširana à 15 kr.

Halévy: **Dnevnik**, broširan à 15 kr.

— **Razne pripovedke**, broširane à 40 kr.

— **Dve povesti**, broš. à 25 kr.

Theuriet: **Undina**. Povest, broš. à 20 kr.

Souvestre: **Vilenski brodnik** Povest, broš. à 15 kr.

Jurčič: **Listki**, broš. à 15 kr.

— **Gregorčičevim kritikom**, broš. à 30 kr.

Avstrijski patrijot: „**Parteiwesen der Slaven**“, broširano à 50 kr. 59

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

L. Schwentner
knjigotržec
V Ljubljani, Dvorni trg št. 1.